

O‘zbekiston Respublikasi
Sog‘liqni Saqlash vazirining
2025 yil “23” iyundagi
180-son buyrug‘iga
4-Ilova

ALLERGIK RINIT
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA TIBBIY XIZMAT KO‘RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

TOSHKENT 2025

«TASDIQLAYMAN»
Respublika ixtisoslashtirilgan
Otorinolaringologiya va bosh-
bo'yn kasalliklari ilmiy-
amaliy tibbiyot markazi
direktori U.S. Xasanov

« _____ » 2025 yil

**ALLERGIK RINIT
NOZOLOGIYASI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT 2025

ALLERGIK RINIT

NOZOLOGIYASI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

Milliy klinik standart nozologiyasining nomi (kodi), tashxislash va davolashga jalb etiladigan mutaxassislar nomi

MKB 10/11 Kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo'yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
J-30	Allergik rinit	Oilaviy shifokor Otorinolaringolog Allergolog	Pediatr, Terapevt	Otorinolaringolog	Pediatr, Terapevt

O'TKIR SINUSIT NOZOLOGIYASI BO'YICHA TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	Shikoyati va anamnez (kasallik va hayot anamnezini yig'ish)	+	+	+	+	+	1 yilda 2 marta	7-8 kun
	Ob'ektiv ko'rik	+	+	+	+	+	1 yilda 2 marta	7-8 kun
	Fizikal va klinik tekshiruv	+	+	+	+	+	1 yilda 1 marta	7-8 kun
Eslatma: Asoratlanmagan holatlarda allergik rinit ambulatoriya sharoitida kuzatiladi va davolanadi.								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo'shimcha)	1. Shikoyati va anamnez (kasallik va hayot anamnezini yig'ish)	+	+	+	+	+	1 marta	
	2. Ob'ektiv ko'rik	+	+	+	+	+	1 marta	
	3. Fizikal va klinik	+	+	+	+	+	1 marta	

	tekshiruv							
Eslatma: bemorda boshqa qo‘shimcha yoki xamrox kasallik aniqlangan xolda Milliy klinik protokollarda keltirilgan qo‘llanmalarga muvofiq mos tor soxa bo‘yicha mutaxassislar tekshiruvdan o‘tishi; - kasallik asoratlangan xolda aniqlanganda, xamda operativ davo ko‘rsatmasi aniqlangan xollarda shoshilinch jarroxlik maslahati uyushtiriladi, bemor xolatiga ko‘ra stasionarga stasionar va/yoki operativ davo uchun yo‘llanadi.								
Asosiy laborator tekshiruvlar	Asosiy: Qonning umumiy (klinik) taxlili	+	+	+	+	+	1-2	
	Siydikning umumiy (klinik) tahlili	+	+	+	+	+	1-2	
	Sitologik tekshiruv					+	1	
	Teri sinamaları					+	1	
Eslatma: Bemorni maslahat qilish mobaynida hamrox kasallik aniqlangan xolda tibbiy muassasa darajasida mavjud laborator tekshiruvlar o‘tkaziladi.								
Qo‘shimcha laborator tekshiruvlar	Qonning biokimyoviy taxlili (agar kerak bo‘lsa)	+	+	+	+	+	1	
	Koagulogramma (agar kerak bo‘lsa)	+	+	+	+	+	1	
Eslatma:								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	Rinoskopiya, Rinoendoskopiya	+	+	+	+	+	2	
Eslatma: Bemorni maslahat qilish mobaynida hamrox kasallik aniqlangan xolda tibbiy muassasa darajasida mavjud instrumental diagnostik tekshiruvlar o‘tkaziladi								
Qo‘shimcha instrumental tekshiruvlar	Burun yondosh bo‘shliqlari rentgenografiyasi		+	+	+	+	1	
	Burun va burun yondosh bo‘shliqlari MSKT si		+	+	+	+	Kerak bo‘lsa	
	Rinomanometriya					+	Kerak bo‘lsa	
	0,1% adrenalın gidroxlórid eritması bilan sinama		+	+	+	+	Kerak bo‘lsa	
Eslatma (ko‘rsatmaga muvofiq) Bemorni maslahat qilishda yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud instrumental diagnostik tekshiruvlari o‘tkaziladi, aks xolda yuqori instansiyaga yuboriladi.								

STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA:

- Ambulatoriya sharoitida davolanish uchun sharoit yo'qligida.

Shoshilinch kasalxonaga yotqizish uchun ko'rsatmalar:

1. Intoksikatsiyaning og'ir belgilarida;
2. Adekvat terapiya fonida ijobiy dinamikaning yo'qligida;
3. Asoratlarning mavjudligida;

MEDIKAMENTOZ DAVO

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Shoshilinch va tez tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Antigistaminlar Setirizin, Xloropiramin, Dezloratadin	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Intranazal antigistamin dori vositalar Azelastin	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Dekongestantlar Ksilometazolin, Oksimetazolin	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Leykotrien retseptorlar antagonisti Montelukast	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Intranazal kortikosteroidlar Flutikazon Mometazon	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Tizimli kortikosteroidlar (Deksametazon, prednizolon)	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab			+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda

Kromoglitsiy kislota (burun dori vositasi)	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda
Allergen-spesifik immunoterapiya	Ko'rsatmalarga muvofiq tanlangan dori vositasi qarab					+	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda	Ko'rsatmalarga muvofiq individual ravishda

Eslatma: Yuqoridagi dori-darmonlardan bir xil nomdagi guruhlardan biri buyuriladi. Agar kerak bo'lsa, (antibiotiklar haqida) birlashtirish mumkin. Agar kerak bo'lsa, dori-darmonlarni boshqa analoglar bilan almashtirish mumkin.

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Shoshilinch va tez tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		

XIRURGIK ARALASHUV / OPERATSIYA

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Ambulator yordam		
Operatsiya nomi/aralashuv/davolash	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1.					
2.					
...					

Izoh: Jarrohlik aralashuvining turi va hajmi patologiya turiga va hajmiga qarab individual ravishda tanlanadi. Agar asoratlar mavjud bo'lsa, asoratga qarab agar kerak

bo'lsa, tegishli mutaxassislar jalb qilinadi.

DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez stoli va uning davomiyligi					
1.Parhez stoli №15.	+	+	+	+	+
Izoh:					

DISPANSERIZATSIYA

NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati					
Izoh: Asosiy nazorat qiluvchi shifokorlar – oilaviy shifokor, surdolog, otorinolaringolog.					
Laborator tekshiruvlar					
Izoh:					
Instrumental tekshiruvlar					
Izoh:					

REABILITATSIYA Izoh:.

:

BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal	Reabilitatsiya muddati	Profilaktika tadbirlari
-------------------------	-----------------------	---------	------	-------------------	------------------------	-------------------------

					soni		
Mutaxassis (shifokor) maslahati	Otorinolaringolog				1 yilda 2 marotaba kamida	1 yilda 2 marotaba kamida	doimiy
	Allergolog				1 yilda 2 marotaba kamida	1 yilda 2 marotaba kamida	doimiy
Izoh:							
Instrumental tekshiruvlar							
Izoh:							
Birlamchi profilaktika							
Ikkinchi profilaktika	Parhezga rioya qilish;	+	+	+	doimiy	doimiy	doimiy
	Rejimga rioya qilish (xonani tez-tez tozalash, allergen bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqa qilishdan saqlanish, hayvonlarning sochlari bilan aloqa qilishni istisno qilish, mumkin bo'lgan allergen yuqori konsentratsiyali joylarda niqob yoki filtrlarni taqish, yuvish va tozalashda hipoalerjenik mahsulotlardan foydalanish...)						
Izoh:							